

Nr 586.

Av herr **Ståhl m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 281, angående anslag till statens informationsstyrelse för budgetåret 1945/46.*

I propositionen nr 281 har Kungl. Maj:t föreslagit, att till statens informationsstyrelse under tredje huvudtiteln för budgetåret 1945/46 anvisas följande förslagsanslag, nämligen dels till avlöningar kronor 200 000, dels ock till omkostnader kronor 45 000. De sålunda äskade beloppen understiga med kronor 10 000 respektive 5 000 de för innevarande budgetår anvisade beloppen. Enligt vad i propositionen föreslås indrages styrelsens administrativa avdelning. De nämnda anslagsnedsättningarna synas likväl helt och hållet innefattas i den besparingsplan, som förelades fjolårets riksdag och genomförts under det nu löpande budgetåret.

I proposition nr 285 till 1944 års riksdag uttalade departementschefen, att flertalet av de uppgifter med avseende på statlig upplysningsverksamhet, som fullgjordes av statens informationsstyrelse, torde komma att kvarstå, så länge kriget i Europa påginge. Årets proposition i ämnet avgavs den 20 april 1945. Kriget i Europa pågick då alltjämt, och Kungl. Maj:t räknade med en oförminskad verksamhet från informationsstyrelsens sida under nästkommande budgetår. Sedan propositionen lämnades, har emellertid kriget i Europa avslutats. Frågan om informationsstyrelsens fortbestånd eller avveckling har därmed uppenbarligen kommit i ett nytt läge, som icke kan lämnas obeaktat vid behandlingen av anslagsäskandena för nästa budgetår. Såsom departementschefen själv får anses ha förutsatt genom sitt uttalande i fjolårets proposition, bortfalla styrelsens uppgifter i och med avslutandet av kriget i Europa. Det återstår nu endast att undersöka, huru avvecklingen av styrelsen bör genomföras. Därvid bör uppmärksamhet givetvis även ägnas frågan, huruvida under någon kort övergångstid vissa styrelsen ålagda uppgifter alltjämt kvarstå. Svaret på denna fråga synes utfalla olika för styrelsens bägge enligt propositionen bibehållna avdelningar, rådgivnings- och dispensavdelningen samt upplysningsavdelningen.

Rådgivnings- och dispensavdelningen handlägger i huvudsak militära och utrikespolitiska publicitetsärenden av krisnatur; dess befattning med militär publicitet grundar sig på att informationsstyrelsen äger meddela dispens från det jämlikt kungl. kung. den 12 april 1940 (nr 197) stadgade förbudet mot offentliggörande i tryck av vissa underrättelser om krigsmakten m. m. Styrelsens av kriget betingade uppgifter beträffande båda dessa slag av ärenden kunna väntas bortfalla mycket snart. Det bör understrykas, att såväl de militära myndigheterna som utrikesdepartementet ha egna organ

för pressärenden (främst pressavdelningen i försvarsstaben och pressbyrån i utrikesdepartementet). Den dyrbara dubbelorganisation av den statliga upplysningsverksamheten på dessa områden, som krisförhållandena ansetts påkalla, bör icke bibehållas under fredstid, utan informationsstyrelsens medverkan upphöra. I detta sammanhang må erinras om ett i fjolårets proposition återgivet uttalande av pressnämnden, enligt vilket spörsmål rörande nyhetstjänsten i utrikespolitiska frågor borde handhavas direkt av utrikesdepartementets pressbyrå, som borde givas en för denna betydelsefulla uppgift lämplig organisation. Vad beträffar de militära pressärendena, torde dessa under nu förestående förhållanden lämpligen böra handläggas av de militära myndigheternas egna organ, vilka under kriget vunnit en betydande erfarenhet på området; informationsstyrelsens dispensgivande befogenhet enligt ovannämnda kungörelse nr 197/1940 torde kunna för den övergångstid, under vilken kungörelsen till äventyrs må komma att alltjämt gälla — en tidrymd, som måste förväntas bli den allra kortast möjliga — omhändrhas av försvarsstabens pressavdelning, vilken redan nu äger vidsträckt befogenheter med avseende på kungörelsens tillämpning, eller ock av justitiedepartementets tryckfrihetsavdelning. På grund av det sagda anse under-tecknade, att riksdagen nu bör fatta beslut om avveckling av informationsstyrelsens rådgivnings- och dispensavdelning. Med hänsyn till att personalen bör erhålla rimlig uppsägningstid m. m. lär avvecklingen likväl icke kunna beräknas bli helt genomförd förrän till den 1 januari 1946.

Upplysningsavdelningen inom informationsstyrelsen handlägger i huvudsak publicitetsärenden rörande folkförsörjningen. Eftersom varuknappheten och ransoneringen torde komma att, bl. a. på grund av svensk efterkrigshjälp till utlandet, bestå ännu någon tid, lär en särskild upplysningsverksamhet på detta område fortfarande erfordras tills vidare. Folkhushållningsdepartementet har intet eget organ för publicitetsärenden liksom icke heller flertalet kommissioner. Man bör därför räkna med att informationsstyrelsens upplysningsavdelning kan komma att behöva vara i verksamhet även under budgetåret 1945/46.

Vid avveckling av rådgivnings- och dispensavdelningen torde det icke vara påkallat att bibehålla ledningen av informationsstyrelsen i hela dess nuvarande omfattning. En kollegial chefsmyndighet erfordras icke vidare, utan ledningen av och ansvaret för verksamheten lär kunna överflyttas på styrelsens verkställande chef. Därest de till styrelsen knutna pressakkunniga anses böra bibehållas tills vidare, torde det vara lämpligt att bland dem upptages chefen för tidningarnas telegrambyrå, vilken nu tillhör styrelsens kollegiala ledning.

Indragande av rådgivnings- och dispensavdelningen torde vidare medföra en minskning av styrelsens behov av skrivbiträdes- och vaktpersonal. Ävenså torde omkostnaderna nedgå.

Personalkostnaderna för rådgivnings- och dispensavdelningen synas uppgå till omkring kronor 55 000 för år räknat. Vid avveckling, som företages efter hand och avslutas den 31 december 1945, lär anslaget för budgetåret 1945/46 kunna nedsättas med kronor 35 000. Under samma förutsättning torde den här ovan ifrågasatta beskärningen av styrelsens ledning kunna medföra en anslagsminskning för nästa budgetår av kronor 8 000. Minskningen av medelsbehovet för skrivbiträden och vaktpersonal kan enligt samma grunder beräknas till omkring 7 000 kronor. Slutligen böra som nämnts styrelsens omkostnader kunna avsevärt sänkas, ehuru det icke är oss möjligt att härvidlag göra någon säker beräkning.

Under hänvisning till vad vi sålunda anfört hemställa undertecknade,

att till statens informationsstyrelse under tredje huvudtiteln för budgetåret 1945/46 måtte anvisas följande förslagsanslag, nämligen dels till avlöningar kronor 150 000, dels till omkostnader det belopp, som må erfordras vid sådan begränsning av styrelsens verksamhet och organisation, som i förestående motion angivits.

Stockholm den 9 maj 1945.

Manne Ståhl.

Ruben Swedberg.

Einar Osterman.

Wald. Svensson.

Olov Rylander.

Bertil von Friesen.
